

Overzicht van voorstellen en ontwikkelingen

Toelichting

In deze kadernota beschrijven wij in de programma's en doelenbomen de voorstellen met financiële consequenties. Daarnaast benoemen wij nog specifiek een aantal ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen bepalen mede onze opgaven voor de komende periode, maar de financiële consequenties zijn nog niet goed in beeld te brengen.

Subdoelen

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Sociaal Domein

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang**
Beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) is een centrumgemeentetaak. Twenterand valt onder subregio Almelo. Door centrumgemeente Almelo wordt deze taak uitgevoerd. Per 1 januari 2021 staan drie belangrijke beleidswijzigingen rond de centrumgemeentetaken ingevoerd door het rijk op de planning:
 - De bestuurlijke afspraak met het rijk om BW en MO op het niveau van de centrumgemeente te bekostigen en te organiseren vervalt.
 - De Wet langdurige zorg (Wlz) wordt opengesteld voor cliënten met psychische klachten.
 - Er komt een nieuw financieel verdeelmodel voor de rijksmiddelen bestemd voor BW, MO en begeleiding Wmo.

De effecten van deze beleidswijziging van het rijk zijn op dit moment nog niet te overzien. De financiële middelen komen straks bij ons als individuele gemeente terecht en niet meer bij de centrumgemeente. De verschuiving van BW-cliënten naar de Wlz én het nieuwe financiële verdeelmodel maken het inschatten van de effecten zeer onzeker. Zodra dit meer duidelijk is kan de impact beter worden overzien en wordt er op terug gekomen.

- **ONTWIKKELING: Implementatie en uitvoering Wet Verplichte GGZ**
De WvGGZ treedt per 1 januari 2020 in werking en vervangt de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). Waar bij de Wet BOPZ de focus op gedwongen opname lag, komt bij de WvGGZ verplichte zorg (behandeling, begeleiding, etc), die ook in de thuissituatie kan plaats vinden, centraal te staan. Daarnaast kan iedereen een melding doen op basis van de WvGGZ.
De wet geldt voor personen als hun gedrag:
 - Als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel;
 - Dit nadeel geldt voor de persoon zelf en/of voor anderen;
 - Verplichte zorg de enige mogelijkheid is om dit nadeel weg te nemen.

Op grond van de WvGGZ kan verplichte zorg worden opgelegd op basis van een wettelijke grondslag) op twee manieren: op basis van een crisismaatregel door de burgemeester of op basis van een zorgmachtiging door de rechter. De WvGGZ regelt de procedure en de rechten en plichten rondom de verplichte zorg. De wet heeft beleidsmatig en organisatorisch gevolgen voor gemeenten aangezien er extra taken bijkomen voor de gemeente. Gemeenten dienen onder andere een meldfunctie in te richten en een werkproces op te stellen om verkennend onderzoek te doen. Regionaal is een projectorganisatie ingericht dat onder het bestuurlijk platform van de Bestuurscommissie Publieke gezondheid (GGD) valt. Een koppeling met de aanpak personen voor verward gedrag (die daar ook al ligt) wordt gelegd. Veiligheid en Zorg werken eendrachtig samen om deze nieuwe ontwikkeling vorm te geven. Er zijn nog diverse onduidelijkheden rond deze nieuwe wet. Financieel wordt (regionaal) vooralsnog een beroep gedaan op daartoe ingerichte landelijke fondsen. Lokaal zal vooral personele inzet vooralsnog aan de orde zijn. Zodra meer is uitgewerkt kan de lokale impact beter worden geschetst en wordt hierop teruggekomen.

- ONTWIKKELING: Inzet van Vluchtelingenwerk Oost Nederland**
 Vluchtelingenwerk Oost Nederland (=VWON) zet zich in voor het meedoen op alle gebieden van de nieuwe Twenteranders in onze gemeente. De samenwerking met Vluchtelingenwerk Oost Nederland is vastgelegd in een prestatieovereenkomst. Voor de kalenderjaren 2020 en volgende zal de gemeente, VWON en ketenpartners invulling moeten geven aan de nieuwe Wet Inburgering. Gelet op de wijzigingen in de wet, zal nog meer moeten worden ingezet op de zogeheten duale trajecten, een combinatie van werk en het leren van de Nederlandse taal. In hoeverre de rijksbijdrage toereikend zal zijn is nog niet bekend.
- ONTWIKKELING: Middelen aanpak gezondheidsachterstanden**
 De stimuleringsregeling Gezond in de stad is verlengd tot en met 2021. Bij de besteding van deze rijksmiddelen van € 23.000 per jaar sluiten we aan bij ons gezondheidsbeleid. Het speerpunt voor de komende projectperiode is met name eenzaamheid onder ouderen van 75+ jaar. Dit speerpunt past zowel bij het lokaal gezondheidsbeleid als in het coalitieakkoord. Met deze middelen wordt getracht de gezondheidsachterstanden terug te dringen.
- ONTWIKKELING: Onderwijshuisvesting IHP**
 De gemeente Twenterand is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Dit is een wettelijke taak. Per 1 januari 2015 heeft het schoolbestuur de (totale) onderhoudsplicht van de huisvesting. De gemeente heeft daarbij de zorgplicht en is verantwoordelijk voor nieuwbouw-, renovatie- en uitbreidingsvraagstukken. Landelijk is een en ander in beweging om ook renovatie op te nemen als alternatief voor vervangende nieuwbouw. Het doel is een verbetering van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en daarmee van het onderwijs. Onderdeel van de nieuwe plannen is een verplicht door de gemeente op te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP). Honorering van dit voorstel, dat nog landelijk wordt uitgewerkt, zal een aanpassing van onze regelgeving en werkwijze gaan betekenen. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de bekostiging van onderwijshuisvesting. De beide ontwikkelingen worden door ons op de voet gevolgd en zodra het concreet wordt (termijn is nog onduidelijk) komen we er op terug.
- VOORSTEL: Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)**
 Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)
 Om voldoende pleeggezinnen en gezinshuizen in onze regio te hebben en de kans van slagen van een plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis te vergroten, wordt regionaal een expertisecentrum duurzame gezinsvormen opgericht. Het expertisecentrum is een netwerksamenwerking en geen nieuw instituut. Belangrijke opgaven waar het expertisecentrum zich mee bezig gaat houden zijn: gezamenlijke effectieve werving voor de noodzakelijke extra pleeggezinnen en gezinshuizen in de hele regio, informatie- en adviespunt, scholing, deskundigheidsbevordering, aanmelding en optimale matching ook ter voorkoming van breakdowns en financiële vragen en declaratie van bijzondere kosten voor kinderen die geplaatst zijn in een duurzame gezinsvorm.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)	s	2020	€ 7.400
	s	2021	€ 7.400
	s	2022	€ 7.400
	s	2021	€ 7.400

* Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen.

- VOORSTEL: Financiële ontwikkelingen sociaal domein**
 Ter uitvoering van het beleid om onze inwoners adequate zorg en ondersteuning te bieden is er helaas nog steeds sprake van stijging van uitgaven en tekorten ten opzichte van de rijksbijdrage. Vanaf het begin van de decentralisaties zijn aantallen en complexiteit toegenomen en daarmee

kostenstijgingen. Er worden sinds 2015 al veel zaken ondernomen in Transformatie (zie ontwikkelprogramma), preventie, interveniëren in verwijsprocessen en alternatieven voor geïndiceerde zorg (bijv. POH jeugdGGZ) om ook financieel meer ruimte te creëren. Hoewel maatregelen werken blijft de beïnvloedbaarheid helaas beperkt.

Financiële ontwikkelingen Wmo en jeugd

Wij blijven voortvarend bezig (o.a. door verwijsstromen-interventies en voorliggende oplossingen) om het tijt te keren. Dit heeft effect. Bekend is inmiddels dat de jaarrekening 2018 een voorzichtige stabilisatie ten opzichte van het tekort i.r.t. de rijksbijdrage laat zien. De transformatie gaat ondertussen onverminderd door en deze zullen ook in 2020 effect moeten hebben. Apart van deze Kadernota (conform toezegging aan de raad) presenteren wij een initiatievenlijst waarmee gewerkt wordt om vernieuwing en besparingen te realiseren. Dit blijft nodig want er blijven ook kosteneffecten en risico's vanwege het open einde karakter, effecten van aanbestedingen en regelgeving (zoals CAO-effecten en uitspraken rechtbanken). Vooral zien wij grote risico's voor meerkosten in relatie tot de Twentse inkoop Wmo en jeugd 2019, waarin gewerkt wordt met nieuwe overeenkomsten met hogere (reële) prijzen. Vanwege de nieuwe situatie in de overgang naar het Twentse model zijn de effecten nog niet financieel te duiden, vandaar dat hierin aannames worden gedaan. In de loop van 2019 wordt o.a. ook meer duidelijk over maatwerkvervoer (regiotaxi, vervoer van en naar de dagbesteding Wmo en Jeugdhulp en leerlingenvervoer) in verband met het mogelijk verlengen van het optiejaar en dan wel het gaan doen van een nieuwe aanbesteding, effecten abonnementstarief, huishoudelijke ondersteuning (Twente onderzoek toekomstscenario's i.v.m. rechterlijke uitspraken en kostenstijgingen medische advisering (nieuwe aanbesteding in 2019). Het moeten doen van nieuwe aanbestedingen binnen het sociaal domein met implementatie zal projectmatig extra personeel met bijbehorende incidentele kosten vergen (P.M). Er zit druk aan onze toegang. De structurele formatie in de uitvoering leidt op dit moment niet tot nadere voorstellen. Focus zit op het realiseren van stabiele vaste kern en ondertussen loopt er ook het onderzoek (motie toegang) met de doorontwikkeling en optimalisering van de toegang (incl. kernteams en werkwijze nieuwe inkoop) waar eerst naar goed naar gekeken wordt, zodat daarna gefundeerde conclusies kunnen worden getrokken.

Begrotingseffect 2020 e.v.

Kosten blijven toenemen. Voor onze ramingen rond jeugdhulp en ondersteuning gaan wij op dit moment voor 2020 uit van indexering met 3% ten opzichte van het (geïndexeerde niveau) 2019. Het betreft een bedrag van € 500.000. De inhaalslag naar het huidige jaar toe zal in de komende Berap worden meegenomen (2x 2,6%, volgens informatie vanuit Twentse inkoop); dit betreft een bedrag van € 800.000 dat doorwerkt komen jaren. Dit is de inhaalslag op de tarieven naar aanbieders die grotendeel bevroren waren in de oude contracten. Een volume effect is niet meegenomen. Daar het een raming is en er meer factoren van invloed zijn op de uitkomsten sociaal domein worden al deze indexeringen gedekt uit de reserve sociaal domein, waarop nu een groot beslag wordt gedaan. Hiermee wordt tot 2021 overbrugt mede vanwege het volgende: De structurele rijks financiering is nog niet op peil. Er wordt landelijk gewerkt aan een nieuw verdeelmodel sociaal domein per 2021. Onze inspanning is er op gericht om hierbij tevens verhoging van het macrobudget te krijgen en een financiële tussenoplossing (a la stroppenpot) totdat het nieuwe model in werking treedt. Gelukkig zien wij op het moment van schrijven (mei 2019) enige beweging van het Rijk in relatie tot financiële tegemoetkoming naar de gemeenten.

Integrale beleidsnota sociaal domein 2019-2022

Eind 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld door de raad. Deze nota vervangt in ieder geval de bestaande (deels wettelijk verplichte) nota's voor Wmo, Jeugd, Participatie (o.a. re-integratie) en Transformatie en neemt ook onderwijsbeleid meer expliciet mee. De integrale beleidsnota ontschot binnen het sociaal domein en legt verbanden met andere terreinen zoals gezondheid en economie.

In de nota zijn de sociale doelen uit het coalitieakkoord uiteraard verwerkt en nader handen en voeten gegeven. In het uitvoeringsproces wordt opgavegericht en interactief gewerkt. Dit houdt in dat -samen met betrokken actoren- wordt bepaald welke opgaven binnen het sociaal domein de komende jaren actueel en urgent zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan preventie, langer zelfstandig thuis wonen, eenzaamheid, vrijwilligerswerk en financiële zelfredzaamheid (armoede/schuldenaanpak).

Het leggen van (nieuwe) verbanden vinden we belangrijk en noodzakelijk. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan de opgaven die de nieuwe omgevingswet met zich mee brengt, de link met sport (vitaal sportpark), en de raakvlakken die dit heeft met (de transformatie in) het sociaal domein.

Transformeren blijft noodzaak gezien de grote inhoudelijke maar ook financiële opgaven in het sociaal domein. We realiseren de opgaven uit deze beleidsnota vooral middels onze transformatieaanpak. Zie

voor een nadere toelichting op transformatie de aparte doelenboom (achteraan dit programma). Bij alle (beleids)ontwikkelingen wordt uiteraard onze Adviesraad Sociaal Domein actief betrokken.

• **VOORSTEL: Inzet van wettelijke regelingen (m.n. minimabeleid)**

De intensivering van het gebruik van het Minimabeleid (meedoen regeling, schoolpakket, jeugd- sport- en cultuurfonds) en een groter beroep op bijzondere bijstand (met name bewindvoeringskosten) de afgelopen vier 4 jaar is terug te zien in de uitgaven op het budget voor minima. Het is ons sociale beleid om oog te hebben voor de doelgroep minima en tevens een open einde regeling. De uitgaven stijgen sneller dan verwacht en volgens onze prognose is de reserve minimabeleid in 2020 niet meer toereikend. Voorgesteld wordt om voor 2020 een bedrag van € 80.000 toe te voegen aan minimabeleid en voor de jaren daarna € 100.000.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Inzet van wettelijke regelingen (m.n. minimabeleid)	s	2020	€ 80.000
	s	2021	€ 100.000
	s	2022	€ 100.000
	s	2023	€ 100.000

• **VOORSTEL: Scheidingsloket**

In het bestuursakkoord is de ontwikkeling van een scheidingsloket opgenomen. Er is gestart met een verkenning op dit gebied welke uitgewerkt gaat worden in een pilotplan. Doel is toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en omgeving, met bijzondere aandacht voor kinderen (zie ook coalitie-akkoord). Dit plan zal voor de zomer toegezonden worden aan de gemeenteraad. Voor de uitvoering zullen middelen beschikbaar moeten zijn. In 2019 is in de begroting van Twenterand een bedrag voor uitvoering opgenomen. Echter is voor het goed uitvoeren van een pilot meer tijd nodig dan het laatste half jaar van 2019. Voorstel is om de pilot uit te voeren in een periode van 1,5 jaar vanaf juli 2019 tot en met december 2020 en een budget van € 50.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het scheidingsloket in 2020.

Voorstel	i/s	Bedrag
Scheidingsloket	i	€ 50.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

• **VOORSTEL: Tweede jongereninloop Vriezenveen**

Tweede jongereninloop Vriezenveen

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreaching) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen. Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken. De gemeente faciliteert deze jongereninlopen. Gezien de huidige situatie en het proces rondom de herpositionering van het jongerenwerk is het jongerenwerk voornamelijk gediend bij twee jongereninlopen in de kern Vriezenveen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Tweede jongereninloop Vriezenveen	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2021	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

- VOORSTEL: Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente**

Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente

Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. De gemeente Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel dat met een wat bredere focus prima past in deze aanpak. Deze wordt nu regionaal uitgerold, waarmee wij als gemeente een start van een aanpak tegen mensenhandel realiseren.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente	i	2020	financiering door gemeente Enschede
	i	2021	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2022	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2023	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)

** Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen

- VOORSTEL: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**

De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In de loop van 2019 volgt een inhoudelijke evaluatie, echter laten bovenstaande cijfers al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. Verzoek in kadernota is dan ook om, i.v.m. de komende evaluatie waarin structurele effecten kunnen worden besproken, de subsidieregeling Innovatiefonds Twenterand voorlopig te verlengen en daarvoor een budget beschikbaar te stellen van € 75.000 incidenteel.

Voorstel	i/s	Financiën
Verlenging innovatiefonds voor 1 jaar, daar de evaluatie nog volgt in de loop van 2019	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

- VOORSTEL: Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid**

Laaggeletterde inwoners kunnen taalcursussen volgen die worden aangeboden door het ROC van Twente of via het Taalpunt Twenterand. Er ligt een Actieplan Laaggeletterdheid voor 4 jaar (2018-2021) met tijdelijke financiering voor 2 jaar. Voorstel is de aanpak van laaggeletterdheid in 2020 en 2021 te continueren op hetzelfde niveau als in 2018 en 2019 door incidenteel middelen hiervoor te reserveren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

i 2021 € 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

• **VOORSTEL: Versterken voorliggend veld**

Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht, samen met het netwerk of met een vrij toegankelijke voorziening te komen tot oplossingen. Door het versterken van het voorliggend veld/preventie, onder andere met de start van de kernteams in 2018, is er een verschuiving van geïndiceerde zorg naar voorliggende voorzieningen. Vier partners van de kernteams, te weten Stichting Avedan Maatschappelijk Werk, Stichting Evenmens informele zorg voor elkaar, Stichting MEE IJsseloevers en Stichting ZorgSaam Twenterand, hebben met name hierdoor een stijging in het aantal inwoners dat zij ondersteunen. Dit heeft tot gevolg dat de jaarlijkse behoefte aan subsidie voor in ieder geval deze organisaties toeneemt. Dit wordt per organisatie beoordeeld.

Voorstel	i/s	*Financiën
Versterken voorliggend veld	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

*De budgetverdeling dat subsidies betreft wordt opgenomen in de bijlage F van de programmabegroting.

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Ruimte

Activiteiten

• **ONTWIKKELING: Deelnemen regionale Energiestrategie Twente**

Nederland is ingedeeld in 30 energieregio's. Elke gemeente, provincie en waterschap werkt binnen deze regio's samen met stakeholders (zoals netbeheerders, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners) aan een Regionale Energiestrategie (RES).

Twenterand neemt deel in de Energieregio Twente. De samenwerking in de regio voor de energietransitie zal ook de komende jaren een uitvoeringsorganisatie vragen. De VNG heeft in relatie tot het klimaatakkoord de randvoorwaarde gesteld dat gemeenten worden gecompenseerd voor de extra uitvoeringslasten. Op dit moment is nog onduidelijk hoeveel rijksmiddelen beschikbaar komen.

• **ONTWIKKELING: Stimuleren verduurzaming organisatie (voorbeeldfunctie)**

Circulair inkopen en aanbesteden

Het onderwerp Circulaire economie is een van de 3 actielijnen van de Agenda Duurzaamheid. Twenterand onderschrijft de landelijke ambitie tot 50% minder primair grondstoffengebruik in 2030 en in 2050 100% circulair. In de transitie agenda circulaire economie van de Rijksoverheid is afgesproken dat alle bouwopdrachten van de overheid in 2023 circulair worden uitgevoerd. Deze opgave pakken we regionaal op binnen de "coalition of the willing" MDA (milieu, duurzaamheid en afval) en de 4e actielijn van de Agenda van Twente (circulaire economie en duurzaamheid). Een werkgroep circulaire economie is bezig deze opdracht te verkennen. Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven en daarbij ook gebruik maken van de netwerken van onze ondernemers. We werken aan verdere concretisering van deze actielijn.

• **ONTWIKKELING: Uitvoeren strategie voor gemeentelijk vastgoed**

Op dit moment zijn wij bezig met de voorbereidingen voor de strategie voor gemeentelijk vastgoed. De planning is om dit in september aan te bieden aan de raad. Het is nog niet bekend of dit financiële consequenties heeft.

• **ONTWIKKELING: Energie maatregelen door bedrijven (VTH)**

Vanaf 1 juli 2019 geldt de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven die meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m³ aardgas gebruiken. Zij hebben een energiebesparingsplicht. Samen met de ODT willen wij inzetten op informeren van onze ondernemers. We ondersteunen lokale initiatieven van ondernemersverenigingen (project duurzame bedrijventerreinen) en zon op dak, o.a. via ondernemersfonds. Dit wordt uit bestaande budgetten betaald.

- **ONTWIKKELING: Verduurzamen Gemeentelijke gebouwen en energiebeheer**

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen en energiebeheer

In de agenda duurzaamheid is uitgesproken dat Twenterand een ambitie heeft om haar gemeentelijke gebouwen te verduurzamen*. In de te ontwikkelen strategie gemeentelijk vastgoed wordt een paragraaf duurzaamheid opgenomen.

*De ambitie voor een energie neutrale gebouwde omgeving in 2050 vertalen we voor onze eigen gemeentelijke gebouwen door te beginnen met 4 gemeentelijke pilotpanden; gemeentehuis, gemeentewerf, sportzaal Weemelanden en sportzaal de Beukenhage. We brengen de nodige maatregelen voor deze objecten in kaart om in 2040 energieneutraal te zijn.

- **VOORSTEL: Beheren en coördineren ODT (als GR)**

Nieuwe verdeelsleutel kosten ODT

Met ingang van 2020 komt er een andere verdeelsleutel voor de overheadkosten van de ODT voor de gemeenten. Dit is voor de gemeente Twenterand een nadeel.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Nieuwe verdeelsleutel kosten ODT	i	2020	€91.000 (dekking ARR)
	i	2021	€ 98.000 (dekking ARR)

Model Risico-analyse VTH

Op basis van wetgeving moeten ook risico-analyses voor vergunningverlening uitgevoerd worden. We stellen voor om deel te nemen aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Model Risico-analyse VTH	i	2020	€ 20.000 (dekking ARR)

- **VOORSTEL: Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving en verantwoording jaarverslag**

Uitvoering toezichtstaken RO en bouw op het gewenste niveau brengen

In het gemeentelijk jaarverslag 2018 is vastgesteld dat het toezicht op de Ruimtelijke Ordening en bouwtaken achter is gebleven ten opzichte van het geplande/gewenste niveau van het Uitvoeringsprogramma VTH fysieke leefomgeving. In het Uitvoeringsprogramma VTH fysiek leefomgeving 2019 is het ambitieniveau voor de uitvoering van deze taken op hetzelfde niveau als in 2018 vastgesteld.

Het (Provinciaal) Inter Bestuurlijk Toezicht-oordeel Wabo 2019 (d.d. 16-4-'19) geeft als verbeterpunt: 'Breng de capaciteit voor bouw/ruimtelijke ontwikkeling volledig op orde en geef in het bestuurlijk besluit zo nodig aan wat de benodigde keuzes en consequenties zijn van (on)voldoende capaciteit'. Wij stellen voor om de uitvoering van de VTH taken voor RO en Bouwen op het gewenste niveau te brengen. Met 1 fte RO-toezicht kan de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. De uitbreiding vergt structureel ca.1 fte € 70.000

Voorstel	S/I	jaar	Financiën
Uitvoering toezichtstaken RO en bouw op het gewenste niveau brengen	s	2020	€ 70.000

	s	2021	€ 70.000
	s	2022	€ 70.000
	s	2023	€ 70.000

• **VOORSTEL: Uitvoeren ontwikkelprogramma implementatie Omgevingswet**

De voorbereiding op de Omgevingswet gebeurt aan de hand van de hoofdthema's met onderstaande activiteiten.

Beleidsvernieuwing/Instrumentarium

De kaders voor de nieuwe omgevingsvisie en het omgevingsplan worden in samenspraak met de raad bepaald. Een plan van aanpak voor de nieuwe omgevingsvisie wordt ontwikkeld. In dit plan van aanpak wordt beschreven hoe we in Twenterand met de regeldruk (bestuurlijke afwegingsruimte) omgaan en welke rol participatie in de fysieke leefomgeving krijgt. Parallel aan deze ontwikkeling, zal er een tweede opgave lopen genaamd Beleid op een rij 2.0. Dit 'spoor' zal zich bezig houden met het inventariseren, actualiseren en dereguleren van het huidige beleid. Het wegnemen van "knelpunten" in beeldkwaliteitsplannen, bestemmingsplannen en ander relevant beleid zal hier onderdeel van zijn. Door deze twee activiteiten te combineren, zal er worden gewerkt volgens het motto van de Omgevingswet: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'.

Organisatie & Werkwijze/Cultuur

Om deze complexe veranderopgave te realiseren, zijn er hieronder een aantal activiteiten op een rij gezet. Onder deze activiteit is er veel aandacht voor kennis, houding en gedrag. Het is van groot belang dat deze ontwikkeling zich organisatie breed voltrekt. Om dit te waarborgen is er een multidisciplinaire werkgroep opgericht.

Activiteiten op een rij:

- Kennis omtrent deze nieuwe werkwijze opdoen
 - Ambitiebepaling (omgevingsvisie)
 - Gemeenteraad
 - College B&W
 - CT
- Houding en gedrag
 - Wat vraagt de Omgevingswet een ambtenaar?
 - Hoe gaat de gemeente om met initiatief(nemers)
 - "Van nee tenzij naar Ja mits" (voorkantsturing)
- Werkprocessen
 - Hoe werken wij nu en hoe willen wij werken?
 - Wat vraagt de Omgevingswet van onze werkprocessen?
 - DSO en werkprocessen

Informatie & Techniek (Digitaal Stelsel Omgevingswet)

Vanaf 1 januari 2029 moeten alle omgevingsplannen digitaal en toepasbaar zijn voor alle inwoners. Idealiter moeten alle inwoners met één klik op de knop kunnen zien wat wel en niet mag binnen de fysieke leefomgeving. Het rijk gaat er vanuit dat vanaf 2021 bestemmingsplannen voldoen aan de digitale RO-standaarden, zodat ze samen met de bruidsschat een waterdicht geheel vormen. Dit is momenteel niet het geval voor 25% van de bestemmingsplannen van de gemeente Twenterand. Het is van belang dat deze actualisatie-achterstand voor 2021 wordt geüpdatet naar het door het Rijk bepaalde RO-standaarden. Na het inlopen van deze actualisatie-achterstand kan de gemeente Twenterand zich gaan richten op de grote digitaliseringsopgave van het DSO, het bruikbaar en toepasbaar maken van alle omgevingsplannen voor uiterlijk 2029.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Investering implementatie Omgevingswet	s	2020	€ 50.000 (reeds € 100.000 geraamd)

s	2021	€ 240.000
s	2022	€ 240.000
s	2023	€ 330.000
s	2024	€ 330.000
€ 1.190.000 totaal		

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Aanschaf en Implementatie Digitaal stelsel			Krediet € 160.000 zie doelenboom Bedrijfsvoering

- VOORSTEL: Uitvoeren Agenda Duurzaamheid 2018—2022**

De Agenda Duurzaam Twenterand is vastgesteld op 2 oktober 2018. Het Koersdocument Agenda Duurzaam Twenterand geeft voor de thema's Circulaire economie, Energietransitie en Klimaatadaptatie, de doelen, ambities en uitvoeringsmaatregelen voor de komende jaren. Activiteiten op het gebied van energie, de verduurzaming van de organisatie, afvalscheiding en klimaatverandering zijn onderdeel van het (ontwikkelprogramma) Agenda duurzaamheid 2018-2022. Voor het stimuleren en communiceren van lokale initiatieven stellen we voor om hetzelfde budget als in 2019 ter beschikking te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Stimuleren en communiceren lokale initiatieven Uitvoeren Agenda Duurzaamheid 2018 - 2022	i		€ 10.000 (dekking reserve coalitieakkoord)

- VOORSTEL: Uitvoeren project Energieloket en deelnemen Duurzaam Thuis Twente**

Bijdrage Duurzaam Thuis Twente
Voor de particuliere woningeigenaren is de inzet van het Energieloket (via de wooncoaches van Duurzaam (t)huis Twente) onmisbaar. Er moet een onafhankelijk (regionaal) energieloket zijn onder verantwoordelijkheid van de gemeente die kan ondersteunen in de wijkgerichte aanpak. De subsidie van de Provincie voor het energieloket loopt eind 2019 af. Voortzetting van de inzet van de vrijwillige wooncoaches van DTT voor de informatie en advisering van particuliere woningeigenaren is gewenst. Mogelijk komen hiervoor opnieuw financiële middelen vrij van de provincie. Voorlopig wordt een budget opgevoerd voor het continueren van het Energieloket via DTT.

Voorstel	i/s	Financiën
Bijdrage Duurzaam Thuis Twente	i	€ 22.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Verhogen onderhoudsbudget wegen**

Verhogen onderhoudsbudget wegen
Uit de jaarlijkse inspectie van de wegen is gebleken dat het beschikbare budget voor onderhoud wegen (asfaltverharding en elementenverharding (klinkers, trottoirs)) ontoereikend is om de afgesproken (basis-)kwaliteit te realiseren. Er ontstaat steeds meer achterstallig onderhoud. Wanneer het onderhoud aan de asfaltwegen niet tijdig wordt uitgevoerd, vindt er kapitaalvernietiging plaats en veroorzaakt dit op termijn hoge investeringskosten. Dit is de reden waarom de asfaltwegen in het onderhoud zijn voorgetrokken ten opzichte van de elementenverharding

Geprobeerd is het achterstallig onderhoud aan asfaltwegen weg te werken, zodat daarna de focus verlegd kon worden naar onderhoud elementenverharding. Er treedt echter nu ook achterstallig onderhoud op bij dit type verharding. Met het huidige budget kan het achterstallig onderhoud zowel voor asfaltwegen als wegen en trottoirs voorzien van elementenverharding niet worden uitgevoerd. Om het achterstallig onderhoud weg te werken tot het afgesproken kwaliteitsniveau C is een verhoging van het jaarlijkse budget nodig van € 300.000.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Verhogen onderhoudsbudget wegen	s	2020	€ 22.500 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 44.600 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 66.300 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 87.700 (kapitaallasten)

- VOORSTEL: Warmtevoorziening wijken**

Warmteplan

Elke gemeente wordt geacht uiterlijk in 2021 een warmtetransitievisie (warmteplan) hebben, waarin de gemeente aangeeft wanneer welke wijk van het aardgas af gaat en wat mogelijke oplossingen zijn. Dit doen we samen met de netbeheerders, de woningcorporatie Mijande en anderen. Na de start in 2019 wordt in 2020 het Warmteplan Twenterand uitgewerkt, en opgesteld. Voor externe kosten voor planontwikkeling en participatie vragen wij een budget van € 30.000. Doel is besluitvorming in de gemeenteraad uiterlijk eind 2021. Het warmteplan dient als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie.

Voorstel	i/s	Financiën
Warmteplan	i	€ 30.000 (dekking ARR)

Wijkuitvoeringsplannen

Uit het warmteplan kan volgen dat een aantal wijken vóór 2030 van het aardgas af kan gaan. Voor deze wijken moet het wijkuitvoeringsplan ook in 2021 gereed zijn. We sluiten aan bij kansen die zich voordoen en zoeken daarbij verbinding met andere opgaven. Uitvoeringskosten liggen op het vlak van regievoeren, (co)financiering en het organiseren van personele inzet voor een wijkaanpak. Deze zijn op dit moment totaal onduidelijk en daarom PM. Eventuele financiële consequenties worden meegenomen bij de opstelling van de begroting.

Voorstel	i/s	Financiën
Wijkuitvoeringsplannen	s	PM

- VOORSTEL: Bij de complexere vergunningen voor evenementen zal er meer toezicht en handhaving komen op de voorschriften gesteld in de afgegeven vergunning.**

Evenementen vormen het grootste onderdeel van de gemeentelijke taken op het gebied van de APV. Omdat er niet alleen steeds meer evenementen worden georganiseerd, maar evenementen ook steeds groter en complexer worden is het noodzakelijk om meer te investeren in toezicht en handhaving op de voorschriften in de verleende vrijstellingen/(evenementen)vergunningen, omdat de ervaring heeft geleerd dat niet alle organisatoren van evenementen in Twenterand zich voldoende rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid in relatie tot normconform gedrag. Voor het totale Boa-toezicht is minimaal 3 fte's vereist (VNG- kengetal op basis van inwoners), maar er dient ook rekening te worden gehouden met het omvangrijk buitengebied van Twenterand, diverse vormen van ondernijning, combinatie met Drink- en Horecawet en de constante omvang van de

werkvoorraad. Om daarnaast ook andere controlevormen (zoals op parkeren, Drank- en Horecawet, Wet op de kansspelen, en Afvalstoffenverordening, ondermijning) en hogere controlefrequenties, als ook duo-controles mogelijk te maken zijn 4 Boa-fte's wenselijk. Alleen dan kan het Boa-toezicht in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. We stellen voor deze uitbreiding stapsgewijs door te voeren namelijk in 2020 2 extra Boa's (totaal 3) en in 2022 1 extra Boa (totaal 4). Na toezicht volgt in veel gevallen een traject van handhaving in de vorm van aanschrijvingen of een bestuurlijke boete. Dat vergt juridische capaciteit. Daarnaast is juridische capaciteit nodig voor zaken in relatie tot de Opiumwet, Bibob, ondermijning en Drank- en Horecawet. Om de taakuitvoering compleet te maken is een juridisch medewerker bijzondere wetten (1 fte) nodig

Voorstel	i/s	jaar	Financieel
Toezicht en Handhaving APV en bijzondere wetten op het gewenste niveau brengen	s	2020	€ 110.000
	s	2021	€ 110.000
	s	2022	€ 165.000
	s	2023	€ 165.000

- **VOORSTEL: Voorbereiden, opstellen en begeleiden: van bestemmingsplanherzieningen en begeleiden van de procedures, van ontwikkelingen op inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties**

Capaciteit RO op orde brengen vanwege nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen

Om de wettelijke taken en lokale ambities te realiseren is het noodzakelijk de capaciteit RO in balans te brengen met de werkvoorraad. Door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (Smithoek, Mozaiek, Vitaal Sportpark, Centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop en de voorbereiding op de Omgevingswet) is de capaciteit niet in balans. De noodzaak daartoe wordt ook versterkt nu in relatie tot het erventransitiebeleid 'ervencoaches' worden ingezet en een 'bedrijvencontactfunctionaris' is aangesteld. Verwacht mag worden dat de gemeente Twenterand hier het nodige informatie brengt maar ook werkzaamheden ophaalt. Met 1 fte juridisch beleidsmedewerker RO kan de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. De uitbreiding vergt structureel ca. € 80.000. Dekking vindt plaats uit grondbedrijf. Hierbij wordt een risico gelopen dat bij minder geplande werkzaamheden er geen dekking is.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Capaciteit RO op orde brengen vanwege nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen	s	2020	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2021	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2022	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2023	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Economie en Vrije tijdsbesteding

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Meedoen in Vitaal sport- en beweegpark Het Midden te Vriezenveen**

Voorstel	i/s	financiën
Sportpark Het Midden Op dit moment wordt onderzoek uitgevoerd naar realisatie Multi Functionele Accommodatie. De uitkomst van dit onderzoek met bijbehorende financiële consequenties is op dit moment nog niet duidelijk. Voor de zomer worden de resultaten verwacht.	i	PM

- **VOORSTEL: Actualiseren Nota Vrijtijdseconomie**

Als volgende stap in de doorontwikkeling van de toeristische structuur in Twenterand moet de nota vrijetijdseconomie 2013-2020 worden geactualiseerd. De integratie met nota cultuur & evenementennota zijn hiervoor belangrijke doelen. Ook de koppeling met de nieuwe netwerkorganisatie Gastvrij Twenterand moet hierin worden meegenomen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Actualiseren nota Vrijtijdseconomie	i	2020	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- **VOORSTEL: Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden**

In de begroting is een bedrag opgenomen voor revitalisering Garstelanden te Westerhaar. Om alle werkzaamheden uit te kunnen voeren is een krediet nodig van € 150.000.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Revitalisering Garstelanden	i		€ 150.000 (dekking reserve Grondbedrijf)

- **VOORSTEL: Extra middelen projectsubsidies cultuur**

Extra middelen projectsubsidies cultuur

Voor 2020 zijn wordt een extra bijdrage gevraagd voor de projectsubsidie Cultuur van € 7.000.

Voorgesteld wordt om de middelen vanaf 2021 structureel in de begroting op te nemen voor een bedrag van € 20.000

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021	s	2020	€ 7.000
	s	2021	€ 20.000
	s	2022	€ 20.000
	s	2023	€ 20.000

- **VOORSTEL: Index subsidies**

De subsidieplafonds zijn voor 2019 geïndexeerd met 1,39 % (consumenten prijs index =CPI).

Professionele instellingen hebben te maken met vaste verplichtingen vanuit de CAO. Hierdoor kan de index van een professionele organisatie hoger zijn dan die van een gemeente. Dit legt een extra groot beslag op de subsidieplafonds in een bepaald jaar waardoor weer minder activiteiten mogelijk zijn.

Wij stellen voor om vanaf 2020 voor de subsidies een hoger inflatiepercentage te ramen. Hierbij wordt uitgegaan van een inflatie van 3,4%.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Index subsidies	s	2020	€ 78.000
	s	2021	€ 80.000
	s	2022	€ 81.500
	s	2023	€ 83.000

- VOORSTEL: Uitvoering evenementenbeleid**

In 2019 wordt de nota evenementen opgesteld. In 2020 wordt gestart met de uitvoering van deze nota. Om een goede start te maken met de uitvoering wordt voor de komende 3 jaar budget gevraagd voor de uitvoering van de nota.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoering evenementenbeleid	i	2020	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Verhogen kostendekkendheid Sport**

De gemeenteraad heeft besloten om de kostendekkendheid op sport te verhogen met € 50.000 in 2018, oplopend tot € 75.000 in 2019 en € 100.000 in 2020. Samen met Sportplatform is gekeken naar verlaging van de kosten. Er zijn een aantal onderzoeksrichtingen geformuleerd. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden om op korte termijn de kostdekkendheid te verhogen. De voorgestelde bezuiniging is niet volledig realiseerbaar. Door meerjarige afspraken en verhogen van tarieven wordt de relatie met verenigingen niet onder druk gezet en toch deels voldaan het genomen besluit. Om het tekort te dekken wordt gevraagd om de komende jaren bijgevoegde bedragen op te nemen in de kadernota.

Voorstel	i /s	jaar	Financiën
Bezuinigingen sport niet haalbaar	i	2020	€ 89.000 (waarvan s: € 52.000) (dekking ARR)
	i	2021	€ 75.000 (waarvan s: € 52.000) (dekking ARR)
	i	2022	€ 64.000 (waarvan s:€ 52.000) (dekking ARR)
	s	2023	€ 52.000

- VOORSTEL: Versterken financiële positie De Klaampe en Het Punt Het Punt**

Het Punt in Vroomshoop is een maatschappelijke organisatie en sinds de start zijn de financiën onderwerp van zorg en gesprek. Dit heeft er toe geleid dat in 2018 en 2019 op incidentele basis extra gelden beschikbaar zijn gesteld. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat Het Punt met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 stellen we voor opnieuw een extra bijdrage van € 100.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Versterken financiële positie het Punt	i	2020	€ 100.000 (dekking ARR)

De Klaampe

Het kulturhus De Klaampe in Westerhaar is een maatschappelijke organisatie waarmee de gemeente sinds eind 2018 in gesprek is vanwege financiële problemen welke onder meer het gevolg zijn van marktontwikkelingen. Zo zijn sinds de start van De Klaampe in 2007 de huurprijzen op de markt, onder invloed van de economische crisis, sterk afgenomen. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat De Klaampe met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 stellen we voor een extra bijdrage van € 35.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Versterken financiële positie De Klaampe	i	2020	€ 35.000 (dekking ARR)

- **VOORSTEL: Vervanging kunstgrasvelden**

Vervanging kunstgrasvelden

De in 2008 in gebruik genomen (4) kunstgrasvoetbalvelden hebben een technische levensduur van 12 jaar. De velden zijn aan het eind van de levensduur. De toplagen dienen te worden vervangen. Geraamde investering bedraagt een krediet van € 1.200.000 (exclusief subsidie). Via de SPUK (rijkssubsidieregeling Sport) kan een subsidie worden aangevraagd. De velden worden elk jaar gekeurd. Als een veld afgekeurd wordt mogen er geen wedstrijden op gespeeld worden.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Vervanging kunstgrasvelden	s	2020	€ 107.000 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 105.000 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 103.000 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 101.000 (kapitaallasten)

- **VOORSTEL: Werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit**

Betrokken activiteiten:

- Asbestsanering
- Erventransitie
- Drinkwaterwinninggebieden
- Soortenbescherming
- Bermenbeheer
- Wederopbouw Vriezenveen
- Mineral Valley Twente
- Groene Metropool Twente
- Leader

- Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

Stimuleringsfonds Asbest

Het rijk wil een Stimuleringsfonds voor kwetsbare groepen in het leven roepen. Dit wordt een revolverend fonds. Provincie Overijssel heeft al bepaald dat zij hieraan mee gaat betalen. De gemeente wordt ook gevraagd om hieraan mee doen. De hoogte van de bijdrage is op dit moment nog niet duidelijk. Het bedrag is afhankelijk van de opgave van de hoeveelheid vierkante meters en de omvang van de kwetsbare groepen. Als eerste richtbedrag wordt een bedrag van € 250.000 opgenomen, verdeeld over drie jaar.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Stimuleringsfonds Asbest	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Ontwikkelprogramma Platteland*

Uitvoeringsbudget en programmaleider platteland

Om de initiatieven van ontwikkelprogramma mogelijk te maken zijn personele inzet en financiële middelen nodig. Deze zijn vooral aanvullend, aanjagend, op ontwikkeling gericht en voor cofinanciering, als dat nodig is. En zij zijn tijdelijk. Deze worden gebruikt voor de ontwikkeling van een instrumentenkoffer, de aanvullende regie op bestaande en nieuwe initiatieven, en het ontwikkelen en implementeren van een specifieke aanpak voor kwetsbare groepen. Het werkbudget moet tevens mogelijk maken om de lopende activiteiten die in 2019 uitgevoerd worden en waarvoor in 2020 geen middelen meer beschikbaar zijn in de meerjarenbegroting in 2020 voort te zetten en .Voor de extra personele inzet van een programmaleider Platteland (0,6 fte voor 3 jaar) wordt een bedrag van € 45.000 per jaar gevraagd, voor het werkbudget platteland wordt €50.000 per jaar gevraagd.

* zie ook doelenboom duurzaamheid/activiteit Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoeringsbudget	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Programmaleider platteland	i	2020	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Fundament

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Uitvoeren landelijke aanpak adreskwaliteit**

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

Personen zijn geregistreerd conform hun feitelijke situatie. Toch vindt in Nederland adresfraude plaats. Toezicht op de BRP is dan ook onmisbaar. Door het invoeren van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) kan misbruik van identiteits- en adresgegevens worden voorkomen. Naast het opsporen van adresfraude en ondermijning wordt hierdoor ook de kwaliteit van de gegevens in de Basisregistratie Personen bevorderd. Net als in vele andere gemeentes is ook de gemeente Twenterand voornemens mee te doen aan LAA. Vooruitlopend op deze beslissing vindt in 2019 de verkenning plaats waarbij wordt gekeken naar de kostendekkendheid en de wijze van organisatie. Deze nieuwe activiteit vraagt om interne en externe samenwerking met ketenpartners zoals woningbouwcorporaties, brandweer, politie, en maatschappelijk werk. Per afgerond adresonderzoek wordt vervolgens een vergoeding ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

- **VOORSTEL: Beschikbaar houden van programmatuur**

Voor het beschikbaar houden van software worden de nieuwe en verhoogde kosten die hiermee gepaard opgevangen binnen het bestaande budget (o.a. door uitfasering software). Door nieuwe taken (sociaal domein), de toegenomen digitalisering, de verdergaande afhankelijkheid voor de bedrijfsvoering van de digitale omgeving en inflatiecorrecties zijn de toenemende software kosten niet langer op te vangen binnen het bestaande budget. In 2017 zijn deze kosten (voor een deel) opgevangen binnen de (incidentele) budgetten van Twenterand Digitaal. Voor 2018 hebben deze kosten geleid tot een overschrijding van het budget.

Enkele voorbeelden:

- voor het digitaal vergader en de digitale besluitvorming gebruiken wij iBabs. Als gevolg van het succes van deze applicatie is het aantal gebruikers gegroeid van 100 naar 150 gebruikers
- door het uitblijven van een landelijke voorziening bevolkingsadministratie hebben we een voorziening in moeten kopen om onze dienstverlening aan onze inwoners te continueren
- consultants in het sociaal domein kunnen opdrachten voor de zorg aan onze inwoners digitaal versturen

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Beschikbaar houden van programmatuur	s	2020	€ 160.000
	s	2021	€ 170.000
	s	2022	€ 180.000
	s	2023	€ 200.000

- **VOORSTEL: Bevorderen en begeleiden van inwonersbetrokkenheid**

Inwonersbetrokkenheid

Wij willen nog meer gebruik maken van het potentieel van de samenleving, willen inwoners ondernemers en iedereen die op andere manieren verbonden is met de Twenterandse samenleving uitdagen om meer te participeren in het gemeentelijke domein.

In 2019 is gestart met het verder vormgeven van inwonersbetrokkenheid, dat wil zeggen inwonerscommunicatie, -participatie en -initiatieven. Als pilot is hiervoor een kernbudget beschikbaar gesteld van €100.000 voor 2019. De kaders voor inwonersbetrokkenheid worden steeds duidelijker. Een aantal mogelijkheden om inwonersbetrokkenheid verder te stimuleren en faciliteren is en wordt in kaart gebracht. In 2020 zullen de kaders staan, de mogelijkheden voor inwonersbetrokkenheid zijn uitgewerkt en de communicatie zo zijn ingericht dat de Twenterandse samenleving een grotere bijdrage kan leveren aan het realiseren van doelen.

Kernbudget

Om een beter beeld te krijgen over de aard en omvang van de inwonersinitiatieven, loopt de pilot door tot en met 2020. In de begroting 2019 is een eenmalig bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld als pilot om te starten met kernbudgetten. In de begroting 2019 is aangegeven m.i.v. 2020 de OZB Zonnepark te bestemmen voor kern--budgetten. Dit wordt geraamd op € 50.000,-. Om de pilot te laten doorlopen, wordt voorgesteld voor het jaar 2020 daarnaast een extra bedrag van € 50.000

beschikbaar te stellen. Daarmee zou ook voor 2020 € 100.000 beschikbaar komen voor kernbudgetten. Voor de kadernota 2021 vindt een tussenevaluatie plaats, zodat afhankelijk van de uitkomsten de keuze gemaakt kan worden om eventueel ook voor 2021 en verder structureel een kernbudget beschikbaar te stellen.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Kernbudget	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Aanjager/facilitator/fondsenwerver

Om inwonersbetrokkenheid verder invulling te geven is er een aanjager/facilitator/fondsenwerver nodig. Deze ondersteunt bij de rolinvulling van inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven, maar ook medewerkers, college en raad. Hij/zij coacht op samenwerking en helpt bij fondsenwerving en het organiseren van andere vormen van ondersteuning. Daarnaast kan hij/zij de omgang met dorpsraden verder vormgeven en ondersteunen bij trajecten rondom inwonersbetrokkenheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan participatietrajecten als energietransitie, duurzaamheid, maar ook aan initiatieven vanuit de samenleving. Om bovenstaande te realiseren is 1 fte extra capaciteit nodig van €80.000 per jaar voor 3 jaar vanaf 2020.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Aanjager / facilitator / fondsenwerver	i	2020	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)**

Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) is het stelsel van de landelijke voorziening en de lokale systemen van de overheden. Daarmee vormt het de informatiemotor van de Omgevingswet. Het digitaal stelsel heeft voor de gebruiker de vorm van 1 digitaal loket. Het digitaal stelsel brengt alle gegevens over de fysieke leefomgeving bij elkaar, zodat overheden, inwoners en ondernemers die kunnen opvragen. Aansluiting op het Digitaal stelsel Omgevingswet is een wettelijke plicht. Krediet nodig van € 160.000

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)	s	2020	€ 36.000 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 35.200 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 34.400 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 33.600 (kapitaallasten)

- VOORSTEL: Faciliteren flexwerken (tijd en plaats onafhankelijk werken)**

Tijd- en plaatsafhankelijk werken

Als gemeente werken we zowel extern als intern steeds meer samen met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om onze doelen te realiseren. Dit vraagt meer dan alleen contact hebben. Het wordt steeds belangrijker om een goede werkrelatie op te bouwen. Om onze opgaven met de samenleving te realiseren, is het belangrijk dat we werken waar de opgave vereist dat we werken, kortom werken waar het werk is.

Dit vraagt dat wij met regelmaat ook op de locatie werken waar de externe partij haar werk uitvoert. Zo leer je de locatie kennen, proef je de sfeer daar en toon je interesse in de andere partij. Dit helpt om doelen met de samenleving te realiseren en draagt tegelijkertijd bij aan een betere dienstverlening.

Ook intern willen we een goede verbinding om onze doelen helder te krijgen en te realiseren. Hiervoor is het belangrijk om te ervaren wat er speelt binnen andere programma's/ onderdelen en kennis te delen. Het is dus belangrijk dat we ook intern flexibel werken en ons regelmatig fysiek voegen bij collega's van andere onderdelen om kennis te halen en brengen.

Het is daarbij belangrijk dat gegevens veilig en betrouwbaar gedeeld kunnen worden.

Hiervoor is het nodig om tijd- en plaatsafhankelijk werken vorm te geven. Het gaat hierbij om 'bricks, bits, behaviour', dus fysieke ruimte, ondersteunende techniek en houding & gedrag.

Als we het over de ondersteunende techniek hebben, gaat het over de hardware en software en bijbehorende informatiebeveiliging & privacy. Kosten die gepaard gaan met informatiebeveiliging en privacy worden uit het daarvoor beschikbare budget gedekt. Voor de aanschaf van ondersteunende hard- en software, denk hierbij aan laptops, mobiele telefoons en ondersteunende software (bv. samenwerkingsplatform).

Er wordt voorgesteld om hiervoor in totaal incidenteel €48.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Tijd- en plaatsafhankelijk werken	i	2020	€ 24.000 (dekking ARR)
	i	2021	€ 12.000 (dekking ARR)
	i	2022	€ 12.000 (dekking ARR)

- VOORSTEL: Faciliteren viering 75 jaar vrijheid**

In het jaar 2020 wordt 75 jaar vrijheid gevierd op nationaal, provinciaal en lokaal niveau. In de gemeente Twenterand is inmiddels gestart met de voorbereiding hiervan met vertegenwoordigers van 4 mei comités, historische verenigingen en andere instanties die belangstelling hebben getoond. Het collegestandpunt voor deze viering is dat de gemeente ondersteunt en faciliteert en dat verenigingen zelf organiseren. Vanuit deze rol is het voor de hand liggend om een bedrag beschikbaar te stellen voor de te organiseren activiteiten in Twenterand. De provincie heeft voor 2018, 2019 en 2020 éénmalig € 10.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2018 € 7.000 besteed aan de herdenking van Les Knight in Den Ham. De provincie gaat er met haar bijdrage vanuit dat de gemeente ook minimaal € 10.000 beschikbaar stelt. Kijkend naar de initiatieven die binnen de gemeente Twenterand voorbereid worden, vindt het college van burgemeester en wethouders een éénmalige gemeentelijke bijdrage van € 25.000 nodig om 75 jaar Vrijheid in Twenterand passend te vieren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Faciliteren viering 75 jaar vrijheid	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Gebruik Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) bij Beheer Openbare Ruimte (BOR)**

De Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is een gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen op een eenduidige manier zijn vastgelegd. Vanaf 1 juli 2017 zijn bestuursorganen bij de vervulling van hun publiekrechtelijke taken verplicht om gebruik te maken van de BGT. Het gebruik van de BGT dient hiervoor concreet in verschillende werkprocessen ingeregeld te worden. Het beheren en ontwerpen van de openbare ruimte (BOR) is één van deze werkprocessen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Gebruik Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) bij Beheer Openbare Ruimte (BOR)	i	2020	€ 48.000 (dekking ARR)

s	2021	€ 11.000
s	2022	€ 11.000
s	2023	€ 11.000

- VOORSTEL: Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen**

Het college zet in op andere en vernieuwende manier van communicatie en meer zichtbaar zijn bij de inwoners van Twenterand. Beter aansluiten bij de beleving van de inwoners van Twenterand is dan een voorwaarde. Vernieuwend daarin is de inzet van een digitaal platform, zoals in 2019 experimenteel en succesvol gebruikt bij de evaluatie van de koopzondag. Zo'n platform is een goed middel om de mening van de inwoner van Twenterand te kunnen peilen en vervolgens te betrekken bij de besluitvorming. Ook kunnen er initiatieven uit de samenleving mee worden gedeeld. Ook wordt er structureel meer besteed aan het (laten) maken van video's. In 2019 is hiervoor een video-abonnement afgesloten met een filmmaker uit de gemeente. Gezien de toename van de inzet van video's is het een uitdrukkelijke wens om financiële ruimte te hebben voor de inzet van zo'n filmmaker. Meer traditioneel, maar ook ter bevordering van de zichtbaarheid, is de inzet van posterdisplays, advertenties en gemeentecontact als belangrijke middelen om te laten zien wat de gemeente doet en wat er binnen de gemeente gebeurt. Daarmee creëren we een communicatie toolbox, waaruit we per onderwerp, per project of per thema kunnen kiezen voor de communicatiemiddelen die het best aansluiten op de doelgroep. Dat alles in een vernieuwde, frisse stijl vraagt om een, in eerste instantie eenmalige, investering van € 30.000.

De gemeenteraad heeft op 13 november 2018 een motie aangenomen, waarmee zij het college verzoekt om minimaal twee keer per jaar (voor- en najaar) een politiek-publiek debat mogelijk te maken. Het doel daarvan is meer zichtbaarheid van de gemeenteraad en meer maatschappelijke betrokkenheid. De gemeenteraad vindt dat dit uitbesteed moet worden aan een onafhankelijke partij en vraagt het college om daar jaarlijks € 5.000 (€ 2.500 per debat) voor te reserveren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen	i	2020	€ 30.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 5.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 5.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Door de aanbesteding van Gemeentecontact wordt er een besparing gerealiseerd van € 14.000 per jaar. Dat komt doordat aan de verspreiding en ruimte geen kosten meer verbonden zijn. Het restant van het budget Gemeentecontact is voor het wekelijks vormgeven van de pagina's.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Aanbesteding Gemeentecontact	s	2020	- € 14.000
	s	2021	- € 14.000
	s	2022	- € 14.000
	s	2023	- € 14.000

